

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมาย

1. เพื่อสำรวจจำนวนโสตทัศนูปกรณ์ชนิดต่าง ๆ ของวิทยาลัยครูอุบลราชธานี
2. เพื่อศึกษาถึงประสิทธิภาพ ความเป็น ปัญหา และความคิดเห็นต่อการใช้โสตทัศนูปกรณ์ประกอบการสอนของอาจารย์ในด้านการบริการ การบริหาร การจัดตั้ง ตลอดจนข้อเสนอแนะต่าง ๆ
3. เพื่อศึกษาถึงประสิทธิภาพ ความเป็นของโสตทัศนูปกรณ์ต่อการเรียนการสอนของนักศึกษา
4. เพื่อเสนอแนะโครงการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา การดำเนินงานการบริหาร และหน้าที่ของศูนย์สื่อการศึกษาของวิทยาลัย

วิธีดำเนินการ

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดตัวอย่างประชากรไว้คือ อาจารย์ของวิทยาลัยครูอุบลราชธานี ซึ่งปฏิบัติงานระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2518 ถึงวันที่ 31 ตุลาคม 2518 จำนวน 155 คน และนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงอีกจำนวน 256 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูลได้กระทำโดยสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ฝ่ายเทคนิควิทยาการศึกษา หัวหน้าหมวดวิชาต่าง ๆ และใช้แบบสอบถามตามข้อเท็จจริง และความคิดเห็นเกี่ยวกับโสตทัศนศึกษาจากอาจารย์และนักศึกษาของวิทยาลัย แล้วนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์ โดยแจกแจงจำนวนโสตทัศนูปกรณ์และหาการยอดละของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามมาแต่ละขอ

ผลปรากฏว่า อาจารย์หมวดวิชาการศึกษา และหมวดวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ส่งแบบสอบถามคืนมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ หมวดวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ คหกรรมศาสตร์ ส่วนหมวดวิชาบรรณารักษ์ เกษตรกรรม และพลานามัย ส่งแบบสอบถามคืนน้อยที่สุด แต่เมื่อ

พิจารณาโดยเฉลี่ยแล้ว ได้รับแบบสอบถามคืนมาอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมใช้เป็นตัวอย่างประชากรได้ ส่วนของนักศึกษานั้นก็ได้รับแบบสอบถามคืนมากพอ ๆ กัน

อายุของอาจารย์ส่วนใหญ่จะอยู่ระหว่าง 25-29 ปี รองลงมาจะอยู่ระหว่าง 30-34 ปี ส่วนอาจารย์ที่มีอายุตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป และต่ำกว่า 25 ปีมีจำนวนน้อย สำหรับอายุราชการนั้นอาจารย์ส่วนใหญ่จะมีอายุราชการไม่ถึง 5 ปี รองลงมา 6-10 ปี และ 16-20 ปี วุฒิสูงสุดของอาจารย์ส่วนใหญ่ได้รับปริญญาตรี รองลงมา ได้แก่ ปริญญาโท ส่วนที่ต่ำกว่าปริญญาตรีมีน้อยมาก อาจารย์ส่วนใหญ่เป็นอาจารย์โท รองลงมาเป็นอาจารย์ตรี และอาจารย์เอก

สำหรับอายุของนักศึกษาส่วนใหญ่จะอยู่ระหว่าง 19-21 ปี รองลงมาจะอยู่ระหว่าง 16-18 ปี นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เรียนวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอก รองลงมา ได้แก่ วิชาวิทยาศาสตร์ และวิชาภาษาอังกฤษ

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เกี่ยวกับจำนวนโสตทัศนอุปกรณ์และโสตทัศนวัสดุ จำนวนโสตทัศนอุปกรณ์ของวิทยาลัยที่มีมาก ได้แก่ เครื่องบันทึกเสียง ไมโครโฟน เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ เครื่องขยายเสียง แคนนูมิ แคนสติติ ภาพวาด ภาพถ่ายขาวดำ ภาพถ่ายสี ภาพตัดจากหนังสือ ปากกาสีปากบอล ปากกาปลายสักหลาด ซอด้ดุ๊. กระดานดำสำลี หุ่นจำลอง ของจริง ของตัวอย่าง ของลวดแบบ แขนโปร่งใส ภาพสไลด์ 2" x 2" รองลงมา ได้แก่ फिल्मสตริป ม้วนเทปคาสเซต ม้วนเทปเสียง फिल्मคูป แขนเสียง แขนที่และลูกโลก ส่วนที่มีน้อย ได้แก่ เครื่องฉายภาพทึบแสง เครื่องฉายภาพยนตร์ 8 มม. เครื่องกอบปีภาพสไลด์ หองปฏิบัติการภาษา เครื่องปรุกระดาษไข เครื่องตัดคอปฟิล์ม ภาพพลิก ดินสอเขียน กระดานนิเทศ กระดานพลาสติก ไดออรามา फिल्मภาพยนตร์ 16 มม. และแผนฉายโพลาครอน ส่วนที่ไม่มีเลย ได้แก่ เครื่องรับโทรทัศน์ เครื่องบันทึกเทปโทรทัศน์ กล้องถ่ายภาพยนตร์ทั้งชนิด 8 มม. และ 16 มม. ทุบฟิล์ม หองสมุดฟิล์ม หองสมุดเสียง การทูน फिल्मภาพยนตร์ 8 มม. และบทเรียนสำเร็จรูป

2. เกี่ยวกับความรู้และประสบการณ์ทางด้านโสตทัศนศึกษาของอาจารย์และนักศึกษา ความรู้และประสบการณ์ทางด้านโสตทัศนศึกษาของอาจารย์ส่วนใหญ่ เคยศึกษาวิชาโสตทัศนศึกษาในสถาบันการศึกษา รองลงมาคือ เคยใช้โสตทัศนอุปกรณ์ประกอบการบรรยาย และเคยเห็นอุปกรณ์โสตทัศนศึกษาประกอบการบรรยาย ส่วนที่ เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับโสตทัศนศึกษา และไม่มีความรู้ทางโสตทัศนศึกษาเลยนั้นมีน้อยมาก

โสตทัศนอุปกรณ์ที่อาจารย์เคยใช้มากที่สุด ได้แก่ กระจกบานค้ำหรือกระจกบานชอลค รองลงมา ได้แก่ ของจริง แผนภูมิ ส่วนที่รู้จักแต่ไม่เคยใช้ ได้แก่ โทรทัศน์วงจรปิด มทเรียนสำเร็จรูป และเทปโทรทัศน์ ส่วนที่ไม่รู้จักเลย ได้แก่ ใคอรามา เครื่องซิงโครไนซ์สไลด์-เทป และเครื่องโพลาครอน

สำหรับนักศึกษานั้น ส่วนใหญ่เคยเห็นอาจารย์ใช้โสตทัศนอุปกรณ์ประกอบการสอน รองลงมาคือ เคยเรียนจากอาจารย์โดยตรง เพราะมีในหลักสูตร และเคยศึกษาจากตำรา และเอกสารต่าง ๆ ส่วนที่ เคยใช้โสตทัศนอุปกรณ์ประกอบการสอนและไม่มีความรู้ทางโสตทัศนศึกษาเลยมีน้อยมาก

โสตทัศนอุปกรณ์ที่นักศึกษารู้จักส่วนใหญ่ ได้แก่ ทุนจำลอง ของจริง กระจกบานค้ำหรือกระจกบานชอลค ชอลคดี การตูน ภาพฉาย ภาพวาด แผนที่และลูกโลก เครื่องฉายสไลด์ เครื่องขยายเสียง เครื่องบันทึกเสียง เครื่องเล่นแผ่นเสียง เครื่องรับวิทยุ เอ.เอ็ม./เอฟ.เอ็ม. ส่วนที่ เคยเห็นแต่ไม่รู้จัก ได้แก่ เครื่องโพลาครอน เครื่องฉายภาพพิมพ์ เครื่องฉายฟิล์มดูฟ โทรทัศน์วงจรปิด ที่ไม่รู้จักเลย ได้แก่ ใคอรามา

3. เกี่ยวกับความคิดเห็นและความจำเป็นในการนำโสตทัศนอุปกรณ์ไปประกอบการเรียนการสอน หรืองานที่ปฏิบัติอยู่ตลอดจนปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา การบริหาร และการดำเนินงานของศูนย์ของอาจารย์และนักศึกษา

อาจารย์ส่วนใหญ่ใช้โสตทัศนอุปกรณ์ประกอบการสอนเป็นครั้งคราว ทั้งนี้เพราะ แลแต่ความเหมาะสมของเนื้อหาวิชา อุปกรณ์ไม่เพียงพอและบริการไม่ดี รองลงมาใช้มาก เพราะทำให้ผู้เรียนสนใจและเข้าใจดียิ่งขึ้น และวิชาที่สอนจำเป็นต้องใช้ ส่วนที่ไม่ใช้เลย

ก็มีจำนวนมาก การที่อาจารย์รู้จักไม่เคยใช้โสตทัศนอุปกรณ์ประกอบการสอนเลย ทั้งนี้เพราะในวิทยาลัยไม่มีเครื่องมือชนิดนั้น ๆ วิชาที่สอนไม่จำเป็นต้องใช้และใช้ไม่เป็น

อาจารย์เห็นว่าโสตทัศนอุปกรณ์ที่มีความจำเป็นมากต่อการเรียนการสอน หรือ งานที่ปฏิบัติอยู่ ได้แก่ กระดานดำหรือกระดานขอลด ของจริง และของตัวอย่าง ที่มี ความจำเป็นพอสมควร โคนก ปากกาสปีคบอล กระดานดำสำดี และเครื่องฉายแผ่นโปร่งแสง ส่วนที่ไม่มีความจำเป็นเลย ได้แก่ กระดานแม่เหล็ก กระดานพลาสติก โคนอรามมา และ เครื่องบันทึกเทปโทรทัศน์

ในการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาขึ้น อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นด้วย และเห็นว่ามี ความจำเป็นมาก เพราะจะเป็นศูนย์กลางเผยแพร่ความรู้แก่นักศึกษาและครูประจำการใน ทองถิ่น จะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ส่วนที่เห็นว่ามี ความจำเป็นบ้าง คือ เพื่อที่จะได้มีอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา จะช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น และจะได้ให้บริการบ้างในบางโอกาส ส่วนที่เห็นว่าไม่จำเป็นเลยนั้น มีผู้ตอบ เพียง 1 คน โดยให้เหตุผลว่าไม่สะดวกในการเตรียมการสอน

เมื่อตั้งศูนย์สื่อการศึกษาขึ้นแล้ว อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าควรมีพื้นฐานเป็นหน่วยงาน เอกเทศสังกัดผู้อำนวยการ เพราะจะทำให้มีความคล่องตัวในการบริหารและดำเนินงาน สะดวกในการจัดหาและบริการ และสามารถบริการให้แก่ทุกหมวดวิชาได้โดยเสมอภาคกัน อาจารย์บางส่วนเห็นว่าควรมีพื้นฐานเป็นแผนกสังกัดหัวหน้าฝ่ายวิชาการและกระจายอยู่ตาม หมวดวิชาต่าง ๆ เพราะเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาการโดยตรง และสะดวกในการนำ ไปใช้ เก็บรักษา และสำรวจ และมีอาจารย์ส่วนน้อยที่เห็นว่าควรมีอยู่สังกัดฝ่ายเทคนิควิทยา การศึกษา และฝ่ายบริการการศึกษา

เกี่ยวกับสถานที่ตั้งของศูนย์ อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่า ควรมีอาคารเอกเทศแยกจาก ห้องสมุด แต่อยู่ในบริเวณเดียวกัน เพราะจะได้มีเนื้อที่ของตัวเองเป็นสัดส่วน สะดวกในการที่จะ ขยายงานต่อไปข้างหน้า อาจารย์บางส่วนเห็นว่าควรตั้งอยู่ในอาคารเดียวกันกับห้องสมุด เพราะสะดวกในการคมนาคมร่วมกับหนังสือต่าง ๆ และจะได้เป็นแหล่งรวมของความรู้ทั้งปวง

มีส่วนน้อยที่เห็นว่า ควรตั้งอยู่ในแหล่งที่เป็นศูนย์กลางของอาคารเรียน และตั้งอยู่ในตึกเรียนของคณะมหาวิทยาลัย

ในค่านิยมที่อาจารย์ประสบมากเกี่ยวกับการบริการ และการผลิตวัสดุทัศนวัสดุ คือ มีวัสดุทัศนอุปกรณ์จำกัด ไม่มีอุปกรณ์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา ทราบว่ามีบริการแต่ไม่ได้รับความสะดวก ส่วนปัญหาที่อาจารย์ประสบน้อยคือ เกรงว่าใช้แล้วจะไถ่เนื้อหาบ่อย ไม่ทราบว่าวิทยาลัยมีบริการวัสดุทัศนอุปกรณ์ และไม่ทราบแหล่งวัสดุทัศนอุปกรณ์ภายในวิทยาลัย

สำหรับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาของอาจารย์ส่วนใหญ่คือ ควรจัดอบรมการใช้วัสดุทัศนอุปกรณ์ให้แก่ครูอาจารย์ของวิทยาลัย ตลอดจนครูประจำการในท้องถิ่นด้วย ศูนย์ควรเป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ทั้งของนักศึกษาและครูอาจารย์ และศูนย์ควรสำรวจความต้องการในการใช้วัสดุทัศนอุปกรณ์ของอาจารย์ และวางแผนการดำเนินงานร่วมกับฝ่าย แผนก และหมวดวิชาต่าง ๆ ควรจัดหาอุปกรณ์ให้เพียงพอ และควรจัดเจ้าหน้าที่อยู่ประจำ เพื่ออำนวยความสะดวกและให้คำแนะนำแก่ผู้ใช้บริการ

ทางค่านักศึกษา เห็นว่าวัสดุทัศนอุปกรณ์ที่มีความจำเป็นมากต่อการเรียนวิชาเอกใดเอก ของจริง กระจกานคำหรือกระจกานชอล์ค และเครื่องฉายสไลด์ ส่วนที่จำเป็นพอสมควร กระจกานมาดำดี ปากกาสปีดบอล และเครื่องฉายภาพยนตร์ 16 มม. ส่วนที่ไม่จำเป็นเลยนั้น ใตแก่ การตูน ใตออรวมา และเครื่องบันทึกเสียง

ในการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษานั้น นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่ามีค่าจำเป็นมาก เพราะจะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นักศึกษาจะไถ่เห็น รู้จัก และรู้จักวิธีใช้ อุปกรณ์ต่าง ๆ ประกณการสอนต่อไปภายหนา และจะทำให้การเรียนการสอนมีความหมายและเป็นที่น่าสนใจมากยิ่งขึ้น นักศึกษาบางส่วนเห็นว่า มีความจำเป็นบาง เพราะจะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นักศึกษาจะไถ่รู้จักวิธีใช้วัสดุทัศนอุปกรณ์และนักศึกษาที่ออกฝึกสอน จะมีโอกาสมาเยี่ยมชมอุปกรณ์ไปใช้ประกอบการฝึกสอนบาง

สำหรับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาของนักศึกษานั้น ส่วนใหญ่เสนอแนะว่าควรจัดตั้งเป็นอย่างยิง รอดลงมาคือ ควรเปิดสอนวิชาวัสดุทัศนศึกษาและควรจัด

นิทรรศการโสตทัศนอุปกรณ์ และสาธิตการใช้โสตทัศนอุปกรณ์แต่ละชนิดด้วย นอกจากนี้
ควรจัดตั้งคณะกรรมการและผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับโสตทัศนอุปกรณ์เป็นผู้มาดำเนินงานด้านนี้

ขอเสนอแนะสำหรับการนำเอาโครงการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาของวิทยาลัยครู
อุบลราชธานีไปใช้ มีข้อควรคำนึงคือ

1. ควรจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นมาเพื่อศึกษาและพิจารณาโครงการอย่างละเอียด
เพื่อวางแผนและกำหนดนโยบายไวล่วงหน้า
2. ควรให้ครู อาจารย์ นักศึกษา ตลอดจนชุมชน ได้รับประโยชน์จากโครงการ
นี้ให้มากที่สุด
3. ควรของบประมาณสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ชั้นผู้ใหญ่ด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย